

SETMANARI DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIS
Dedicat ab preferencia al desarrollo de la vida teatral de Catalunya

Sortirà los Dissaptes

Director, **DON JOAN BRU SANCLEMENT**

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
 Carrer de la Unió, 2, botiga

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
 En Barcelona. Ptas. 1'00 trimestre.
 Fora ciutat. . . » 1'50 »
 Extranjer y Ultramar. . . » 10'00 1' any.

PREUS DE CADA NÚMERO:
 Número corrent. 0'10 Ptas.
 » atrassats. 0'15 »
 » » pera los no suscrits. 0'20 »

RESOLUCIÓ

Una vegada hi hagi qui prenga la iniciativa de que parlavam en nostre article anterior, ¿quina resolució deu adoptarse?

A nostre entendre, lo millor que podria ferse fora traure de mans dels aliats de *La Renaixensa*, lo maneig dels *Jochs Florals*, no fundant una nova Institució que lluytés ab la vella, sino establint la lluyta ab energia dintre del actual Cos de adjunts.

La cosa es més fácil de lo que á primer cop d' ull sembla, puig que una vegada escampada ben bé la veu de que la honorable corporació es aequible á tothom que vulgui gastar dos duros al any y ab lo pago dels quals tindrà targetas pera lo dia de la festa y á més lo volúm que 's publica anyalment, servit franch á domicili, lo número de adjunts aumentaria considerablement, puig existeix entre moltes personas la creencia de que los *Jochs Florals* son una especie de Academia, hont únicament los sabis tenen entrada. Una vegada entre los manegadors actuals s' hi barregi element nou y sá, se posará de manifest que de uns quants anys ensá la festa del mes de Maig dona satisfacció solsament á una societat de elogis mútuos, en que los premiats d'enguany éran los jutjes d' antany y que los que avuy forman tribunal, serán los premiats de demá.

Pres l' assumpto ab interés y concurrent: tots los adjunts á la votació de Consistori, las camarillas foran derrotadas y succehit aixó, la litera-

tura catalana exalaría un sospir de satisfacció, sortit del fons del cor y renaixería la esperanza de que 's verifiqués, puig que encara s' hi es á temps, una reacció profitosa.

Mes, pera que la Institució respongués al modo de ser dels temps moderns, fora indispensable lo repás y modificació de sos Estatuts, fent en ell moltes innovacions.

Una de las cosas primeras que caldría fer, fora suspendrer de moment la sua funció anyal y convocar festa poética únicament cada tres ó cinch anys; aixó duria cridoria entre l' aixám de versificadors que alimenta la colla dominant, pero produhiría un gran bé á la vera poesia y fora aplaudit per los bons poetas, donantse major relleu á la diada escullida pera la celebració del certámen. Y tal certámen deuria ser exclusivament de poesia, y no barreja informe de vers y prosa, quins temas concrets y á voluntat del donant d' una joya oferta, fan que surti cada anyada una miscelánea estrambótica, mal anomenada llibre.

No es pas que nosaltres no siguém amichs de la bona prosa, ho som tant, com nos entusiasma la bella poesia, pero per lo mateix motiu que la estimém, voldriám véurerla més ben tractada del que avuy es y hora es de que deixi de ocupar un lloch secundari.

Si cada cinch anys se verificava un concurs poétich, cada any podria fersen un de prosa, en lo qual se premiés normalment una novela catalana de determinat mínimum de planas. Lo premi deuria consistir en 1000 pessetas entregadas

al acte de la obertura del plech que contindria lo nom del escriptor premiat. De ditas obras deuria fersen una edició popular y vendrerlas á preu de cost, deixant la propietat de las successivas tiradas al autor de la respectiva obra.

Igualment deurian ser objecte de premi las traduccions de obras literarias de novíssima publicació en idiomas forasters, y fetas directament dels originals, de quinas traduccions deurian esceptuarse las fetas de originals castellans, per la rahó de ser en Catalunya dit idioma de coneixement vulgar.

Moltas altras innovacions fora útil introduhir en los gastats Jochs Florals y que podriam anar detallant, pero ab lo nomenat ja n' hi ha prou pera que si l' hora es arribada, se formi aliansa contra aliansa y 's prenga la resolució de enderrocar los deus que avuy governan lo Parnás catalá, trencantne á trossos los motllos ab que ells modelan reputacions literarias.—J. S.

Lo nen

(TRADUCCIÓ)

Era 'l 12 brumari de l' any II. Dessota un cel lívit, carregat de neu, Delfina, avans comptesa d' Athis, coberta d' un espés manto, baixá d' un cotxe en lo Pont Nou, al peu del arbre de la Llibertat que ostentava en lo cim una gorra frigia.

En aquell moment, un home, qu' estava arrambat al sócol del que s' havia arrencat la estàtua d' Enrich IV, s' acostá á ella y, descubrintse, la saludá ab cortesia. Vestia una carmanyola vella y apadassada y portava lo coll descobert, sense corbata.

Ella reconegué sota d' aquest vestit á M. Deprès, en altre temps advocat del Parlament, lo més jove de tots.

—Maurici, li digué, veig que sou tot un home. Vos he pregat que 'ns trovessim aquí, perque 'm conduhis-seu al tribunal revolucionari.

—¿Jo, Delfina, acompanyarvos devant dels butxins?

—Ja sabeu que avuy jutjan al meu amich de sempre, á Lefebvre, acusat de federalisme.

—Ho sé, Delfina, y sé que no arribará á demá.

—Y jo, Maurici, sé solsament que dech sortir en sa defensa. Jo l' he sentit desde 'l 12 de Juliol del 91 defensant la República; jo puch provar qu' en aquella época se li va oferir la plassa de governador del delfí y qu' ell la va refusar, no obstant y anar en contra del meu parer. Jo tinch mil provas del seu patriotisme, provas que vull portar als seus jutjes.

—No 'us escoltarán. Escrivíuloshi, procuréu que algú 'ls hi parli, pero no hi anéu vos.

Ella se 'l mirá y li digué ab tó suplicant:

—No m' acobardiú més del que ho estich, amich meu; si sabesseu com m' esfaraheixen las multituds y 'l que 'm costa complir ab mon deber... Hi vaig tremolant y perque no hi ha altre remey.

—¿Pero jo tinch d' acompanyarvos á la vostra perdicció?

—Ja que m' estimeu, Maurici, no voldreu pas que siga tant miserable...

—Si lo que 'us proposeu es inútil!

—May es inútil complir ab lo deber. Res vos amago; vos he confessat la meva por. Pero, vos mateix ¿qué pensariau de mí, si, cedint als vostres concells, m' en entornés á ma caseta d' Auteuil?

—Aném! exclamá Maurici Deprès.

Ella s' agafá del seu bras y seguiren moll avall parlant en veu baixa del home á qui 'l seu valor havia conduhit devant del sanguinari tribunal.

—Lo nostre amich, digué la senyora d' Athis, s' havia amagat en lo carrer del Mail, á casa de una bona dona, la senyora Aubry, á qui jo comprava blondas.

L' amagatall era segur. Pero Lefebvre l' abandoná per no comprometre á sa benefactora. Pogué fugir de París y anarsen á Sèvres; pero fou reconegut en una taberna d' aquella vila per uns Jacobins que 'l tornaren á París y 'l feren tancar á la Bourde, d' ahont va ser traslladat á la Conserjeria pera ser jutjat.

—Jo vos dono las gracias, Delfina, per haverme cridat al costat vostre.

—¿Ab qui sino ab una persona estimada podia jo compartir los perills?

Al tombar l' ángul que fa la torre quadrada, la del rellotje gran, vegeren una xurma de homes armats que s' agitavan devant de las reixas del Palau de Justicia. Llavors ella deixá 'l bras de M. Deprès.

—No 'm perdeu de vista, Maurici. Perdria tot lo valor si 'm cregués sola. Pero en interés meu y per la meva salut, feu de manera que no 's noti que veniu acompanyantme. Que sembli que jo vagi sola. Lo meu instint me diu que 'l perill será més petit si 'm presento aixís devant de las fieras.

Baix la dolsa imperiositat de la mirada de Delfina, ell s' aturá y després, al haver ja franquejat la reixa, seguí de lluny á aquella dona que atravessava 'l pati del Palau de Justicia per entre mitj de sabres y de llansas.

La xurma era quasi impenetrable en los grabons de la gran escala que donava accés á las diversas salas del tribunal revolucionari. D' aquella xurma, ab sochs, carmanyola y gorra frigia, sols ne sortian cants y crits.

En los grupos se parlava de justicia sumaria, de hecatombes; s' acusava la lentitut del tribunal, massa inclinat á salvar als culpables. Los venedors de diaris recorrián los grupos cridant:

«La llista dels premiats á la loteria de la santa guillotina. ¿Qui vol la llista?... La gran traició de Joseph Lefebvre, fa poch metje del traïdor Capet. La conspiració del infame Joseph Lefebvre pera provocar la mortandad dels patriotas »

Delfina havia atravessat lo pati: pujava las escalas.

—¿Ahont vas ciutadana? li preguntá ab rudesia un que vestia carmanyola y que montava voluntariament la guardia de la porta.

—Ciudadá, vaig ahont se jutja á Joseph Lefebvre, soch testimoni.

L' home no respongué; pero una horrible dona que portava una criatura al bras, cridá que no s' havia de deixar acostar als jutjes á las donas aristócratas qu' eran capassas de corrompels

—Aquesta, digué, ensenyará la seva cara y sas llágrimas; se desmayará y trastocarà á tots los del tribunal. Aqueixas perdudas fan dels homes lo que 'n volen. Y d'aqueix modo 's desarma á la justicia y aixís se salvan tots los tirans que roban la sanch del poble...

Delfina, havia entrat en lo Palau y 's dirigia afanyosa á la sala del tribunal revolucionari, ahont lo fiscal llegia l'acta d'acusació. Deprés, gracias á la carmanyola que vestia, la segui sens ésser inquietat.

No obstant, los crits de la *tricotouse* anaren fent lo tom de la plassa, avivant lo despit, la enveja y la ràbia.

—Com se coneix, deyan tots, que no tenim á Marat; hem perdut lo nostre amic. Desde que 'ls traydors varen assassinarlo, los aristócratas tornan á aixecar lo cap. Pero, ja poden fer: los hi anirá al cove. ¡Mórin los conspiradors! ¡A la guillotina los enemichs del poble! ¡Joseph Lefebvre á la guillotina! ¡los testimonis falsos, los aristócratas, á la guillotina!

Se jutjava la causa de Joseph Lefebvre; l'interrogatori havia terminat. Anavan á declarar los testimonis. Per instants lo poble anava sapiguent, per un intermediari dels ciutadans presents en la sala, epissodis grosserament alterats, que anavan deformantse de boca en boca fins que la estupidés y la ràbia havian acabat de mudalshi la figura. D'aqueixa manera 's contá en lo patí que l'infame Lefebvre feya veure que donava medicinas als pobres, quan en realitat los hi donava veneno.

Aixís que 's va saber que un testimoni, una dona, daclarava en favor seu, s'elevá una alenada de cólera:

—«Es cómplice seva, que la guillotinin ab ell!»

Per aquest istil, las disputas interminables, alimentadas per la ignorancia y la crueltat y plenas d'estupidés, s'engroixian d' hora en hora. Poch á poch la gent s'impacientá: la condemna 's feya esperar massa. Error ó mentida, comensavan á córrer veus de perdó, aixecant un rumor inmens. Los crits redoblavan: «¡Mórin los falsos testimonis!» Los semptembrins se precipitaren á l'escala y volgueren forsar la porta.

Aquesta s'obrí. Delfina d'Athis va apareixer. Devant del poble que l'amenassava 's quedá dreta y blanca en lo grahó més alt de la escala. Un círculo de brassos nusos, de punys closos, de sabres l'envoltaren.

Maurici, que seguia sos passos, feu un moviment pera llensarse entre ella y la xurma.

Ab un signe imperceptible de cap ella 'l deturá. Los crits de mort redoblavan; las donas unían los seus claps aguts á las veus roncás y avinadas dels homes. Lo més repugnant d'aquells sers, la dona que feya algunas horas que animava la xurma y que portava una criatura al bras, doná un pas endevant y acostant lo puny á la cara de Delfina:

—Vas á morir, miserable! li digué.

Llavors un homenarro pelut, mitj nú, separá las donas, s'arremangá las mànegas de la camisa y aixecá 'l sabre.

Delfina, sentintse palideixer, se mossegá 'ls llábris pera retornarhi la sanch. Comprenqué que, instintivament, esperavan per matarla que fes un moviment de temor, confesantse victima. Son aire de Augusta ignocencia, sa mirada de verge la protegían encare. Passajá lentament los ulls per la xurma y fixantse en

la horrible mare que l'amenassava, s'hi acostá y li digué:

—Quin nen més hermós teniu...

A aqueixas paraulas, las més dolsas que jamay hagués escoltat, aquella dona, aquella mare, sentí que se li removian totas las entranyas. Las llágrimas li pujaren als ulls.

—Prenéulo, li digué.

Y 'l presentá á Delfina que 'l prengué en brassos y baixá somrient la escala del Palau, mentres la multitud indecisa, conmoguda, extranyada li obría pas.

Aixís atravesá lo pati, ab son ignocent protector. Estava salvada. Un cop sigué fora del reixat, torná 'l nen á sa mare sense pronunciar una sola paraula. Pero una llágrima havia relliscat sobre 'l seu vestidet.

Maurici Deprés s'havia adelantat. La feu entrar en un cotxe que 'ls esperava á la cantonada de la torre quadrada.

Lo cotxe al tombar se crusá ab lo carro qu'esperava á Joseph Lefebvre pera conduhirlo al catafalch.

A. FRANCE.

Doloras

I

INDISCRECIÓ

Llegint del gran Zola certa novela un *setmesó* ab ribets de *literat* que de estúpit é imbécil res li falta, va dir á un escriptor ab despreci gran:

—No puch llegir á fé, aquest novelista.

—¿Per qué?—feu l'escriptor—y ell contestá:

—¿Que no veu que descriu sempre indecencias?

—Es cert: ell las descriu... Vosté las fa.

II

LOS CRÍTICHS

Un jove que escrigué certa comedia á un crítich *distingit* la consultá; tot lo bo, desastrós ho trová 'l crítich y grandió lo dolent... com altres fan.

L' autor la corretgi; (es dí, ho va creure) y al dia del estreno ¡quins xiulets!...

Quants volguent dar llissons, los seus defectes ensenyan inconscients.

IGNASI IGLESIAS.

Notas Bibliográficas

APELES MESTRES. *Vobiscum*.—*Indiscrecions*. Edició ilustrada per l'autor. Volum de poesias, 96 planas 15 per 22 c. m. Barcelona.—Estampa de Espasa y C.^a, 1892. Preu 2 ptas.

Aquesta nova colecció sortida de la ploma del autor de las *Baladas* y *Cants Intims*, presenta una fesomia diferent, es una nota nova de sa inspirada lira.

Lo que 's troba en *Vobiscum*, ya comensar á dibuixarse en lo pomell de rosellas de sa flayrosa *Garba*,

y com sia que allí ja vam saludar lo nou género, no es pas gens estrany que avuy aplaudim las 25 composicions poéticas que lo nou volúm conté.

Apeles Mestres titula *Indiscrecions* á las cosas que rima en «Vobiscum», y á fé que té rahó, puig que ho son en efecte moltes d'ellas, pero nos agrada en extrém que las hagi comesas, puig aixís coneixem d'una vegada al home y al poeta. Lo sabor íntim de que van revestidas nos encanta y ab aquest llibre son autor confirma sa reputació de ser tot poeta, á la vegada que 's guanya 'l nom d' home pensador.

Ma cansó, es lo nom que porta la poesia que inaugura la série y en ella lo poeta fa la professió de fé de sa llibertat, declarant que sos cants son d'aucell de bosch, may d'aucell de gabia.

Ne segueix una nomenada *A un castellá*, en la qual dona la rahó de perquè ell escriu en llengua catalana; vé luego una sentida alegoria á la memoria d' un amich mort, y descriu després en altra una bonica costum popular catalana ab lo títol de *Divendres de cendra*. Aquesta composició forma grupo ab las altras que hi há en lo mateix llibre y que portan per títol *L' etern problema*, *Janua Cæli*, *Quaresma*, *L' ángel caigut* y *El Paradis*. Se evidencia en ellas lo modo de pensar del poeta y així com en *Divendres de Cendra* y *Quaresma* celebra la caiguda de vellas costums, que la progressiva tendencia arrecona, en *Jauna Cæli*, fa una finíssima crítica de teorías que també s'haurian de arrecómar, pero que encara duran y 's mantenen fortas.

Respecte al assumpto tractat ab valentia en las hermosas estrofas del *Ángel Caigut*, devem dir que es de concepció atrevidíssima, aquesta obra y la que á continuació dona ab lo nom de *El Paradis*, per si solas fan coneixer l' estat en que respecte á sentiments religiosos se troba Apeles. Voldriam reproduhir las dugas en nostre setmanari, pero escullirem la última per ser més apropiada per sa forma á la índole del mateix.

No son únicament las notadas, las composicions notables de *Vobiscum*. *El Cabecilla*, es un fidel trasllat del natural y sa narració sencilla, deleita y fa pensar, *Cassus Belli*, en son fondo, es verdaderament revolucionaria en lo terreno de las ideas, y en fi; fora precis anarlas citant totas de una en una y dedicarhi més espay del que podem disposar.

En resúm, aquest llibre es recomenable per ser una fotografia íntima de son autor.

La edició va ornada plana per plana ab vinyetas de delicada execució, y respecte á la ortografia se segueix en bona part lo sistema innovador introduhit per la revista catalana «L' Avenc».—J. B. S.

El Paradís

I

¡Oh 'l Paradís! Quan yo era xic el veyá com una casa gran, molt gran—encara molt més gran que la meva. En bell desordre per tot s' encastellavan y oprimían soldats daurats y ninas, putxinel·lis,

trompetas y timbals, balas de vidre dels més radiants colors, y aucas pintadas am quientos de follets, gegants y bruixas.

Allà, en complerta llibertat, corriam y saltavam els noys, sense quimera de renys ni crits, ni obligacions ni càstichs, rihent y bojejant tot el sant día.

Els angelets, bons companyóns, sumisos y sempre complacents, disposos sempre, jugavan am nosaltres y cedían a nostras fantasías y exigencias.

De tart en tart passava un Sant—de cara tan franca y bondadosa com barbuda— y acariciantnos la barbeta 'ns deya: «Sobre tot no us feu mal... y jugueu forsa.»

—¡Oh 'l Paradís!—Y el paviment estava recubert de confits y de carmel·los qu' a nostres peus carrisquejant cruixían com la sorra granada de la platja.

II

Ya més tart—a vint anys—me 'l figurava un espay infinit, èter puríssim, blau, eternament blau, sense crepúsculs, inundat d' una llum més resplandenta que la del sol, y al mateix temps fantástica, misteriosa y discreta com de lluna.

¡Quín Paradís! Els benhaurats, en èxtasis—enamorats tots ells—com flocs de boyra flotavan dos a dos, en companyía cad' un de sa parella ben-aymada, —d' aquella ben-aymada que tal volta sense esperansa va estimar en vida.

Y silenciosas las amants parellas, sens veure'ns l' una a l' altra ni sentirnos, sens may passar, eternament passavam; y en el transport d' una besada eterna eternament dèyan molt baix: «l' estimo.»

III

Avuy—¡han passat anys!—no m' el figuro de cap manera, es cert; però voldria que fós el Paradís un bosc salvatge, interminable, sense fi; una selva de perpetua verdor, hont un sol tevi sols per intervals n' aclarís las ombras voluptuosas y càlidas. Voldria podermhi passejar a la ventura, caminant lentament y sens objecte, tot fent braset am mi la meva dona.

De lluny en lluny, al donar volta a un roure me plauría trobar un amich íntim y parlar llargament d' alguna cosa que no fos art, ni ciencias, ni política, ni lletras, ni moral...

També voldria qu' eternament las fonts hi murmuressin, qu' eternament els viólens florissin y els amichs rossinyols may emmudissin.

APELES MESTRES.

Teatros locals

Principal.—Dimecres havia de reanudar las funcions la companyia de sarsuela que hi ha vingut actuant fins ara, ab l'obra *El Juramento*, a la que seguirán *La bruja*, *El anillo de hierro*, *El milagro de la Virgen* y altres.

La setmana entrant ne parlarém. Interinament los hi desitjém una bona sort en aquesta segona campanya.

Liceo.—Nostre paysá Sr. Blanchart ha obtingut un triomf en la execució de l'*Amlet*. Tota la representació fou per ell una justíssima ovació. No volém establir comparacions entre nostre paysá y altres afamats artistes qu' han cantat en lo Liceo la mateixa obra; pero sí dirém que 'l Sr. Blanchart pot posarse dignament al costat d' ells. També la Srta. Corsi 's ditingí notablement en la part d' *Ofelia*.

De tots los demés, no 'n parlem; que reposin de las fatigas.

Adelantan los ensaigs de *Garin*, ópera del mestre Breton, qu' es esperada ab impaciencia.

Circo.—Ultimament s' ha cantat la sarsuela *Marina*, en la que obtingueren molts aplausos tots los seus intérpretes.

La companyia Onofri devía representar dijous una pantomima en deu quadros titulada *Pranzini*.

¿Qüestió d' assassinats? Exit segur.

Romea.—Diumenge á la nit se doná la última representació de *Barba-roja*, ab la que terminá la temporada. La obra fou com sempre molt aplaudida, obtenint una esmerada execució. Al final lo públich tributá als actors y al autor del drama Sr. Soler, una mereescuda ovació. Lo teló tingué d' aixecarse infinitat de vegadas per acallar los aplausos dels espectadors. Lo Sr. Soler, vivament emocionat, dirigí la paraula á la concurrència expressant la seva gratitud envers lo públich per la ovació que se li tributava.

La funció del diumenge passat fou una brillant conclusió de temporada.

Avuy deu debutar en aqueix teatro una companyia infantil dirigida per D. Francisco Pesiu y de la que forma part la nena Perez Cabrero.

Nos en ocuparem en lo número próxim.

Tivoli.—També avuy deu comensar la companyia cómica lírica dirigida per lo Sr. Juliá Romea. Com á obra de resistencia porta un episodi en deu quadros titulat *Agustina de Aragón*.

Veurem.

Novetats.—Dilluns tingué lloch lo benefici del aplaudit actor Sr. Esteve, qui á més del drama *¡Mal pare!* representá *El prólogo de un drama*, en qual obra hi obtingué 'l beneficiat molts aplausos.

Dimecres se posá en escena per primera vegada en aquest teatro, la parodia del segon de dits dramas, *El final de un ho*, original del Sr. Moragas y Alvarez. La citada parodia al igual que quan s' estrená en l' Eldorado, obtingué molt bon éxit.

Próximament estreno de la tragedia de D. Angel Guimerá, *L' ánima morta*.

Eldorado.—Per are res de nou. S' han reproduhit varias sarsuelas que han sigut totes molt aplaudidas.

Ahir devia estrenarse la opereta *El diablo en el molino*, de la que 'ns ocuparem la setmana entrant.

Está en ensaig una sarsuela escéntrica que porta per nom *Jules Vert et compagnie ó compuesto y sin novia*.

De manera que no faltarán novetats.

Calvo-Vico.—Diumenge passat s' estrená un drama social en dos actes titolat *El 1.º de Mayo ó los hijos del pueblo*, original del Sr. Nin y Tudó. No 'ns fou possible assistir á la representació de dita obra; pero, no obstant, podém fer constar per referencia que fou sumament aplaudida.

També s' estrená lo monólech *De la celda á la fosa*.

Demá deu tenir lloch lo benefici dels joves actors Srs. Coll y Vinals, estrenantse entre altres produccions, l' episodi històrich *Mártires de la Libertad*, original del ja citat Sr. Nin y lo juguete en vers del festiu escriptor D. A. Guasch Tombas *Sant Jordi mata l' aranya*, quina obreta ha sigut escrita per aposta y ab lo títol fcsrat.

'N parlarém la setmana entrant.

Circo Español Modelo.—Lo públich continua acudint á aquest circo, no escatimant los aplausos á la notable companyia qu' hi actúa.

S' anuncia lo próxim debut de la célebre guimnasta Mlle. Ranzotti.

Aixó es tot quan tenia que notificar al respectable públich.

LABRUGUERA.

Sospir

Conech una hermosa nena
y per ella foll deliro,
puig quan tant bella la miro
sento goig, amor y pena.

Jo ab ella m' hi casaría
avuy mateix si pogués,
y si no m' hi caso, es...
perque no 'm vol. ¡Qui ho diria!

J. V. C.

Nostres Corresponsals

Arenys de mar 3 Maig 1892.

Sr. Director de LO TEATRO REGIONAL

Lo que no puede decirse y *Lo célebre Maneja* foren las obras que se posaren en escena lo diumenge passat en lo Teatro Principal. En las duas lluhí sas qualitats d' una manera notable la simpática actriu Srta. Planas, secundantla acertadament los joves aficionados Srs. Barrangé, Xena, Masuet, Farrarons y Xena (J).

Pera lo próxim diumenge están anunciats en lo Circulo Moral, *Lo retorn de Palestina* y *El gitano tijera* y en l' Ateneo, entre altres sarsuelas *Las tentaciones de San Antonio*.—F.

Vilanova y Geltrú 25 Abril de 1892.

Sr. Director de LO TEATRO REGIONAL.

Molt senyor meu: La companyia còmica-lírica que actúa en lo Teatro Principal, la forman, quatre ó cinch artistas... dihém artistas, que están á la altura de las obras que posan en escena, secundats bastant bé, pels joves aficionats de la societat «La Primavera».

La societat «La Cuyna Vella», s' ha recordat que en lo idioma que parlan hi ha un teatro que poch té de envejar al Teatro Castellá, y ha posat en estudi lo precíós drama *Lo contramestre*, original del primer de nostres dramaturchs.

Molt es de aplaudir tal elecció, com també lo repartiment que s' ha donat á dita joia literaria, que fa esperar un desempenyo més que regular, per part de alguns joves aficionats, especialment per lo Sr. Pascual, que tant bonas disposicions revela per l' art escénich.

De vosté, atent y S. S.

LO CORRESPONSAL.

Epigramas

A un rata que 's diu Pascual
lo va agafar l' altre dia
dins la xacolateria
un guardia municipal;
y al preguntarli. la Xata,
qu' es sa muller—¿Noy qué has fet?—
li va contestá 'l ximplet:
—Res... prenía xacolata!

—
Deya un dia un madrilenyo
á n' en Rosendo Palá
que no 'l volian llogá
per no tenir cap empenyo.

Y al sentir aixó en Bernat,
va dir:—No ho cregui, senyó,
perqué tampoch trovo jó
y ja ho tinch tot empenyat

DOMINGO BARTRINA.

Societats recreativas

CLARÍS.—Ab ajust digne de aplauso, se posaren en escena lo diumenge últim en aquesta Societat, lo dialech *Un cop de telas* y la pessa *Lo mes tonto la pega*, baix la direcció del Sr. Bobé, secundantlo acertadament la Sta. Garrido y los Srs. Mani y March.

La concurrència que com de costum siguié numerosa, demostrá quedar molt complascuda de la representació.

MANYANS MECANICHES.—En la última funció donada en aquesta important Societat, se posá en escena lo bonich drama *Lo Mas Perdut*.

Lo desempenyo siguié aplaudit estant confiat á la Sra. Morera y Srs. Ballesta, Terri, Ferrer J y E., Toll, Bosch, Rafecas y Viñas.

MARQUÉS DE LA MINA.—*Cura de cristiá y A la*

prevenció sigueren las obras que 's posaren diumenge al vespre. Si be va notarse alguna inseguritat en lo desempenyo, es just fer constar que treballaren ab voluntat los Srs. Aleix, Clapera, Palmer, Puig, G. y C., Cadira, Borrás, Anguera y Estera.

ANTICHS GUERRERS.—La funció de diumenge siguié composta de las dos pessas en castanyola (que dihuen ells), *No hay humo sin fuego y Gabinetes particulares*.

Hi prengueren part ab aplauso las Srtas. Insa, Tarragó, Palá y Enriqueta, y los Srs. Vilaplana, Pieri, Mirabent, Usall, Granes, Aulet y Roig.

J. XIMENO.

OLIMPO.—Las produccions *La Pasionaria y Cura de moro* s' esculliren dissapte passat pera benefici del jove Vicens Casas. En la primera la Srta. Panadés y lo beneficiat hi tingueren moments felissos; pero en quan als restants Srta. Goula y Schmid y Srs. Camps, Bayona, Valls y Subirá, bona fé y... res mes. Debém advertir al Sr. Valls, encarregat del paper de jutje, que 'l úpo que representa es altament sério y no humorístich, com lo mentat jove s' ho prengué. En la segona, los Srs. Solano, Moner, Valls, Climent y Subirá hi féren quant sabian, distinguintshi lo tercer, desempenyant lo *Coixet*.

Lo coro de la Trompeta, cantá varias pessas del seu repertori que foren sumament aplaudidas.

S' acabá la vetllada ab ball. La entrada un plé.

ROGER DE FLOR.—També 's verificá 'l dissapte últim en aqueixa favorescuda societat lo benefici dels socis de la mateixa Joan Saens y Melcior Beca, posant en escena *Qui mes mira...*, *Suma y sigue*, *El Gorró frigio* y *Castor Polux*, obtenintshi aplausos las senyoretas Vila y Martinez y los Srs. Serrat J., Miró, Vilá, Gaspá, Cuesta, Costa, Blazquez, Prats, Barnils, Luquero Demestres, Balañá, Rozas y 'ls beneficiats.

ALEGRIA TIVOLENSE.—En la nit del prop passat dissapte s' inauguré la reunió familiar d' aqueix nom, veyentse en extrém favorescuda.

Se representaren las obras *Mala lluna*, *Niña Pancha* y *Juan el Guardabosque*, en las que hi obtingueren aplausos la Srta. Martí y los Srs. Alegre, Gironés, Dominguez, Daudé, Casiellas y Laporta. Després hi hagué ball.

LA BALLARUGA.—Una reunió baix lo consinat títol, s' inauguré igualment lo dissapte últim ab un ball de societat en lo espayós local de la plassa dels Arrieros, que 's vegé concorregut en extrém. Lo jardí estava esplendidament il·luminat á la veneciana, acabant tant agradable vetllada á altas hōras del matí. Segons tenim entés, dintre poch inaugurarà dita Societat sas funcions dramáticas quinzennals.

Celebrarém que aixís sia, com també que entre las produccions escullidas hi predominin las obras catalanas.

BANYA GRACIENSE.—Magnífich era l' aspecte que presentava diumenge últim lo local de aqueixa elegant societat en lo que tenia lloch lo benefici del jove Cosme Palau. En las sarsuelas *Las doce y media...* y *sereno*, *La leyenda del Monje* y *Las tentaciones de S. Antonio*, foren aplaudits tots quants hi prengueren part, espe-

cialment la Sra. Mayorga y lo beneficiat; s' ha d' advertir que ab tot y que 'ls coros foren d' homes sols, ne sortiren ayrosos. En los intermedis lo terceto *La Armonia*, cantá escullidas pessas que foren molt aplaudidas.

PICIO ADÁN Y C.^a.—*De potencia á potencia y Me conviene esta mujer*, foren las obras que 's posaren en escena lo diumenge á la nit en aqueixa concorreguda societat. Lo desempenyo acertat per part de la senyoreta Virgili y dels Sr. Virgili, Mas, Ros, Dóminguez y Fábregas. Al penúltim de dits senyors debém advertirli que procuri no imitar á altres actors, ja qu' aixó sempre li parará en perjudici. Crear y no imitar: aquest ha de ser lo nort dels aficionats al teatro.

A la direcció escénica de aquesta societat, li recomaném la elecció de las produccions més aplaudidas de nostre selecte repertori catalá.

R. OJEDA.

Pensaments

Es prodigiós tot lo que no poden fer aquells que ho poden tot.

May se va tant lluny còm quan se sab ahont se va.

TALLEYRAND.

Si Judas visqués, sería ministre d' Estat.

Quant se diu *entre nosaltres*, es una complicitat.

J. BARBEY D'AUREVILLY.

Al veure 'ls grans homes que han sigut tractats de bojos, molts bojos s' imaginan ser grans homes.

En la major part dels homes los órgans se gastan, pero las facultats se rovellan.

G.—M. VALTOUR.

Proverbi árabe

(TRADUCCIÓ)

Quatre homes se troban reunits.

Lo primer nó sap y no sap qu' ell no sap. Es un boig: eviteulo.

Lo segon no sap, pero sap qu' ell no sap: instruhiulo.

Lo tercer sap, pero no sap qu' ell sap: aquest dorm, desperteulo.

Lo quart sap y sap qu' ell sap: aquest es un sabi, seguino.

Novas

La fulla del drama «L' agulla» que repartím ab lo número present porta las páginas 49-50 y 63-64; comensa, donchs, lo repartó del cuart full de 16 planas.

++

Va á còmensar á Valencia la publicació d' una sèrie d' obras importantíssimas pera los amichs de que se propaguin tots los datos possibles de la historia pátria.

Lo Sr. Casañ, ilustrat director del Arxiu general de Valencia, s' ha emprés la gran tasca de donar á llum en continuada colecció, los documents inédits del Arxiu de son cárrech, tal com s' ha fet en Barcelona ab bona part del Arxiu de la Corona d' Aragó.

Dels primers documents que 's donarán á la estampa serán los *Pactes y concordias entre D. Pere IV d' Aragó y el conde de Trastamara*; y lo *Llibre dels privilegis de las morerías del regne de Valencia*.

Aplaudim de veras la publicació de datos que tant interessan pera arribar á poder formar opinió respecte á nostres antepassats, y la obra fora complerta si en lloch de donarnos una traducció castellana, anés cada document acompanyat del text original catalá.

Se publicarán dos volums al any y constarán de 300 á 400 planas, al preu de 10 pessetas lo volúm.

Pera demanar prospectes y enviar nota de suscripció se deu dirigir á Valencia, carrer de Náquera, número 2, 2.^{on}

++

Lo Sr. Saltiveri, ha tingut la galantería d' enviar-nos dos exemplars de la pessa cómica en un acte, *A cop calent*, estrenada ab bon éxit lo dia 4 de Abril prop-passat, en lo Teairo de Novetats, y de la qual varem parlar degudament en son dia.

Igualment hem rebut dos exemplars d' un romanso cómic, escrit per D. A. Guasch Tombas, titulat *Barba-roja*. Es la parodia en vers, del celebrat drama de igual nom, de D. Frederich Soler, y va ilustrat ab diferents ninots del reputat dibuixant Sr. Escaler. Ha estat un bon acudit.

Doném las gracias als Srs. Saltiveri y Guasch, per la atenció que 'ls mereixém.

++

En l' aparador de la casa Singer, del carrer de Fernando, hi hem vist exposats los regalos ab que fou obsequiada nostra Banda Municipal, durant sa estada á Beziers. Tots ells son richs y del millor gust, y honran á la corporació que han sigut dedicadas.

++

La companyía catalána que ha vingut actuant fins ara en lo Teatro de Romea, s' ha dividit en duas, dirigint-se á Sabadell las Sras. Clemente (Pilar y Adela) y Monner, y los Srs. Martí, Capdevila, Soler, Santolaria, Riba, Pinós, Fernandez y Oliva; y á Vilanova, la senyoreta Sala y los Srs. Borrás, Valls, Fages, Marqués y 'l resto de la companyía.

++

La Junta de la distingida Societat «Almogávar» ha quedat constituïda en la següent forma: President, Aleix Jordá; Vis-president, Francesch Valls; Tresorer, Anton Ribas; Comptador, Pere Gotanegra; Secretari, Eudalt Mas; Vis-secretari, Miquel Freixas; Vocals, Anton Porta; Francesch Ribera; Guillém Delgados, Ramon Martí; Eudalt Deop y Ramon Coll.

++

Pera avuy s' anuncia en uns elegants prospectes lo benefici de D. Emili Vilalta, en lo Teatro Olimpo, posant en escena las sarsuelas *Mam'zelle Nitouche*, y l' estreno de *Los conquistadores*, lletra de D. Anton Cullaré, y música del beneficiat. Luego tindrà lloch un

concert per varis artistes. Lo beneficiat dirigirà una complerta orquesta que s'encarregarà dels números musicals de las obras y del ball de societat ab que acabarà la funció.

A jutjar per los preparatius, la funció promet veurers molt concorreguda.

La distingida societat «Cupido» ha sigut objecte de una millora més: son saló de ball ha sigut empostissat, y se 'ns comunica que dita societat, afanyosa de correspondre al favor dels socis, projecta per dintre poch temps la inauguració de un teatro en lo mateix local.

Nostra felicitació pera la millora y pel projecte.

Enigmas

XARADAS

I

Passant pel moll l'altre dia
la multa 'm van fer pagar,
perque *tot* entrá volia
hu-segona un *tres-quart*
que posat allí hi havia.

C. FREIXAS.

II

Tersa quarta part del cos.
La *primera* musical
la *dos-prima* n' es un joch
y una planta la *total*.

PEP JAN.

III

Es molt *primera segona*
la filla mes gran de 'n *tot*,
y ab lo temps, segons se diu,
ab exés *tercera* y *dos*.

F. A. Y G.

GEROGLIFICS

```

      L
    O O O
      G X
  I T I T I T
      SON
      S
  
```

A R. Y SNIPMAC.

```

      X
    T O , T O
      K
    L I
    K K K K
      K
    D I
  
```

JOSEPH ESCACH Y VIVED.

CUADRAT

(CANTAR)

Sempre lo mateix te deya
quan tu, *tersa*, *cuart* mon *dos*:

sens ta *primera*, ab tu 'm caso;
no vull sogra, que 'm fa por.

JORDI MONTSERRAT.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1	2	3	4	5	6	7	8	9	—	Nom de dona.
7	9	4	3	2	8	6	9	—	—	»
1	9	2	8	7	8	9	—	—	—	»
2	5	3	6	3	4	—	—	—	—	»
7	5	2	8	9	—	—	—	—	—	»
2	3	2	3	—	—	—	—	—	—	»
9	6	9	—	—	—	—	—	—	—	»
1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	»
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	»

PERET DELS VENTALLS.

(Las soluciones en lo próximo número).

CONCURS DE ENIGMAS

Lo resultat de la votació pera nombrar los dos individuos que deuen formar part del Jurat, ha recaigut en

D. A. Pallejá

y

D. Trinitari Costa.

Quedan donchs dits senyors convocats pera la junta que tindrà lloch lo próximo dilluns á las vuyt de la nit, en lo local de aquesta Administració.

Maig, 7 de 1892.—Lo Secretari,

J. XIMENO.

Soluciones als Enigmas insertats en lo número 12.

Xarada-conversa: MI-RA=A-DE-LA.

Xarada: MA-CA-RRONS.

Ters de sílabas: LLE-RO-NA.

RO-SE-TA.

NA-TA-LIA.

Problema: $35 + 5 = 40$.

$45 - 5 = 40$.

$8 \times 5 = 40$.

$200 : 5 = 40$.

Trenca-closcas: LO COMTE DE PALLARS.

Anagrama: LLOP-POLL.

Geroglifich I: CINCH PER DEU CINCH CENTS.

» II: PER PUNTS Y COMAS UN ESCRIT.

Correspondencia

J. A., Prat de Llobregat: rebut y servit, está conforme.—B. Carlitos: no va prou bé.—Castells: tampoch.—C. F. C.: á veure com serán los altres.—Lo Barretinamista: tindria de retocar-se molt.—E. B.: practiqui aquest género, per ara no vá.—Joseph Morató y Grau: lo *Romans* anirà escursat. D'altres composicions rebudas sense firma que hi há motius de creuer sigan sevas, ne serveix alguna.—Francesch Torres: veurém.—J. Franquesa: servirà alguna cosa.—Salvadó Bonavía: ja veurá lo resultat de sa constancia.—Emilio Fortiana: no, home, no, gracias, ni donant diners li posaríam.—Solrac Itram: algun ne servirà.—Noy Ros: las *esqueles funerarias* no 'ns simpatisan, envihi en altra forma.—Aribau petit: es poquet.—Xalabarder: serveix lo *trenca-closcas*.—J. M. N.: no pot ser.